

Consiliul pentru Prevenirea Torturii

Mecanismul Național de Prevenire a Torturii

RAPORT
privind vizita preventivă
efectuată la Izolatorul de detenție provizorie a
Inspectoratului de Poliție Cahul,
în data de 13 aprilie 2017

Raportul a fost elaborat de către

Membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii:

- **Ceslav PANICO,**
- **Radu NICOARĂ,**
- **Svetlana DOLTU,**
- **Oxana GUMENNAIA,**
- **Mihail GORINCIOI**

Consiliul pentru Prevenirea Torturii a fost instituit la data de **24 octombrie 2016** în corespundere cu prevederile Legii nr. 52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman).

Scopul Consiliului este de a proteja persoanele împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, în calitate de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, în conformitate cu Protocolul Opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

În conformitate cu prevederile art. 30 și 32 din *Legea nr. 52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman)*, precum și conform p. 5 din *Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului pentru Prevenirea Torturii*,

Consiliul pentru Prevenirea Torturii poate efectua vizite preventive și de monitorizare în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate.

I. PRELIMINARII

La data de 13 aprilie 2017, între orele 13.30 -14.20, membrii Consiliului pentru Prevenire a Torturii (în continuare Consiliul) de comun cu reprezentanții Oficiului Avocatului Poporului (Ombudsmanului) au efectuat o vizită preventivă la Izolatorul de Detenție Provizorie al Inspectoratului de Poliție Cahul.

Vizita a fost realizată în următoarea componență (în continuare Delegația):

1. Ceslav PANICO – membrul Consiliului,
2. Radu NICOARĂ – membrul Consiliului,
3. Alexandru ZUBCO – șef secția prevenire a torturii, Oficiul Avocatul Poporului,
4. Lilian TUDOSAN – secția prevenire a torturii, Oficiul Avocatul Poporului,
5. Iurie DUBENCO – secția prevenire a torturii, Oficiul Avocatul Poporului.

Scopul vizitei: Monitorizarea situației în Izolatorul Inspectoratului de Poliție Cahul privind respectarea drepturilor persoanelor deținute împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

II. INFORMAȚII GENERALE DESPRE VIZITĂ

Izolatorul Inspectoratului de Poliție Cahul se află în incinta Inspectoratului de Poliție Cahul, la demisolul edificiului. Din 12 celule existente, 6 sunt funcționale, celelalte 6 sunt suspendate sau reutilizate în alt scop, ca depozit/cabinet de anchetă. Izolatorului mai deține o încăpere/cameră de întrevederi/vizite/audieri cu ofițerii de urmărire penală/procurori/avocați. De asemenea, în cadrul izolatorului mai este amplasat cabinetul medical, baia, curtea pentru plimbări a persoanelor deținute, blocul alimentar.

Accesul în instituție a fost asigurat fără anumite impedimente, cu toate acestea Delegației i s-a creat impresia ca ofițerul de serviciu nu era informat despre existența Consiliului pentru Prevenirea Torturii și mandatul acestuia, într-un moment ezitând chiar cum să procedeze. După un apel telefonic am primit accesul de monitorizare a izolatorului de detenție provizorie a Inspectoratului.

După intrare în Inspectorat, Delegația a purtat discuții cu Ofițerul de serviciu și gradianul de serviciu din cadrul Izolatorului Inspectoratului de Poliție Cahul. Șeful inspectoratului sau alte persoane din conducerea inspectoratului nu erau pe loc în momentul vizitei. Discuțiile au fost axate pe scopul și obiectivele vizitei efectuate de către Delegație, la fel s-au solicitat informații generale despre instituție și probleme majore cu care se confruntă instituția și persoanele reținute/arestate.

Problemele/impedimentele cu care se întâlnesc reprezentanții Inspectoratului de Poliție Cahul, expuse de către reprezentanții Inspectoratului:

- Autospeciala destinată transportului persoanelor deținute (etaparea) într-o stare tehnică necorespunzătoare. Transport ce trebuia demult scos din uz, datorită vechimei acestuia și neadaptarea corespunzătoare/siguranței a persoanelor transportate;
- Salarizarea insuficientă în comparație cu sistemul penitenciar;
- Insuficiența personalului auxiliar (dericător/deriticătoare)

În cadrul vizitei preventive, în izolator, era plasată 1 persoană de sex masculin. Persoana a fost interviuată în condiții de confidențialitate. Persoana a fost reținută pentru 72 de ore, termen ce urma să expire în seara zilei de vizită.

De asemenea, Delegația a avut acces neîngrădit la oficiile și încăperile cerute a fi vizitate. În special, au fost vizitate/examinate:

Izolatorul de detenție provizorie:

- 6 celule funcționale,
- Cabinetul medical,
- Camera de întrevederi/vizite/audieri(camera de anchetă),
- Curtea de plimbări,
- Blocul alimentar
- Baia.

Delegația a avut posibilitate, fără îngrădiri, de a lua cunoștință cu conținutul următoarelor registre:

- Registrul de evidență a persoanelor deținute/reținute în izolator;
- Registrul scoaterii din celulă a persoanelor deținute/reținute;
- Registrul audierilor/întrevederilor;
- Registrele medicale.

III. TRATAMENTUL DEȚINUȚILOR

În cadrul vizitei, plângeri referitor la abuzuri din partea angajaților izolatorului nu au parvenit. Din spusele angajaților incidente privind violențe între deținuți nu au fost înregistrate o perioadă îndelungată de timp. Este salutar faptul că alegații de tortură sau rele tratamente din partea angajaților inspectoratului nu au fost constatate din spusele persoane reținute sau din analiza a unor registre.

De asemenea, este de menționat faptul că, izolatorul nu deține sau nu a fost prezentat Delegației un registru al incidentelor în cadrul izolatorului. Cu toate că, în Anexa 15 al Ordinului 223 al MAI din 2012 este indicată Schema-model de calculare a acțiunilor în caz de incidente și în situații excepționale.

Amplasarea izolatorului în apropiere de penitenciarul nr.5 Cahul permite escortarea fără probleme a deținuților la expirarea termenului de 72 de ore. Deplasările la instanța de judecată sau acțiuni procesuale la fel nu necesită plasarea persoanei în izolaturul de detenție provizorie.

Din considerentul că în izolator mereu este un reprezentant/persoana de gardă al inspectoratului, deținuții sunt în măsură să intre, în orice moment, în contact cu persoana de supraveghere în vederea solicitării de ajutor/inștiința avocatul/procurorul/medicul etc.

IV. GARANȚII ÎMPOTRIVA TORTURII ȘI ALTOR RELE TRATAMENTE

Accesul la avocat. Conform relatărilor persoanei deținute, atât la etapa de reținere, cât și pe parcursul reținerii/arestului a beneficiat de serviciile unui avocat. A avut posibilitatea să discute confidențial și pot apela/chema avocatul în izolator fără careva impedimente.

Din analiza registrelor Delegația a constatat că, în unele cazuri audierea persoanelor începe fără prezența avocatului sau audierile au loc și după plecarea avocatului. Fapt ce contravine prevederilor art. 104 al Cod. de proc. Penală - "Audierea bănuțului, învinuțului, inculpatului se face numai în prezența unui apărător ales sau a unui avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, imediat după reținerea bănuțului sau, după caz, după punerea sub învinuire, dacă acesta acceptă să fie audiat".

Întrevederile/audierile au loc într-un cabinet separat din interiorul izolatorului, cabinet special destinat acestor activități procesuale. Încăperea respectivă este supravegheată video. Din spusele angajaților înregistrarea audio nu se efectuează.

Accesul la medic. Examinarea reținuților/deținuților se realizează în cabinetul amplasat în sediul Izolatorului. Persoana deținută în izolator a declarat că a fost examinată la sosirea în izolator.

Totodată, s-a constatat practica de examinare medicală a reținuților după câteva ore de la sosirea în izolator sau chiar examinarea medicală în a 2-a zi după sosirea în izolator. Acest fapt este inacceptabil. Accesul fără întârziere la un doctor trebuie să fie garantat persoanelor din custodia poliției până la momentul plasării acesteia în izolator. La momentul vizitei persoana responsabilă pentru medicină nu era pe loc. Din acest considerent Delegația nu a reușit să acumuleze informații suplimentare despre procesul de acordare a asistenței medicale.

Izolatorul dispune de o celulă numită izolator unde sunt plasate persoane cu maladii infecțioase (tuberculoză sau Hiv/Sida¹). Totodată, au fost constatate la colaboratorii poliției cunoștințe insuficiente privitor la căile de transmitere a infecției HIV SIDA și, respective măsurile de precauție.

Păstrarea medicamentelor se efectuează neglijent, dulapul cu medicamente era deschis, accesul la el având orice angajat a izolatorului. Delegația deduce că distribuirea medicamentelor poate fi efectuată de către personalul nemedical și fără prescripția medicului, fapt ce poate duce administrarea necontrolată și cu consecințe imprevizibile pentru sănătatea deținuților.

Informarea rudelor/prietenilor. Persoanele deținute au declarat că au avut posibilitatea, și reprezentanții inspectoratului au oferit această posibilitate, de a contacta/suna gratuit o rudă sau alte persoane apropiate.

Din discuțiile purtate cu persoana deținută, Delegația a constatat că la momentul reținerii persoanei i s-au explicat drepturile, însă nu a primit de la colaborator informație în scris despre drepturile de care dispune prin art. 64 din Cod. de proc. Penală, inclusiv dreptul de a tăcea și de a nu mărturisi împotriva sa.

Din declarațiile reprezentanților inspectoratului persoanele deținute pot oricând adresa/depune plângeri la șeful inspectoratului sau prin intermediul șeful inspectoratului către procuror/familie persoane apropiate. Cu toate acestea **Delegația nu a putut constata/identifica în cadrul izolatorului/inspectoratului o procedură/mecanism clar care se aplică în cazul plângerilor confidențiale adresate procurorilor, Avocatului Poporului, asociațiilor obștești privind rele tratamente/alegații la tortură pretinse a fi suferite în izolator sau din momentul reținerii a persoanelor.**

Ca rezultat a examinării de către Delegație s-a constatat că în Registrul de scoatere din celulă nu este indicat la ce oră este scoasă persoana din celulă și destinația/scopul părăsirii (interogatoriu, plecare la judecată, discuție cu avocatul, adresare la medic etc). Aceasta constituie o încălcare, în registru sunt secțiuni aparte unde trebuie menționate obligatoriu data, ora și scopul ieșirii și intrării în celulă a persoanei reținute/deținute.

V. CONDIȚIILE DE DETENȚIE

În celule, hol, alte încăperi din interiorul izolatorului de detenție provizorie temperatura aerului era la un nivel acceptabil (cald) pentru trai (data vizitei 13 aprilie!).

Condițiile sanitaro-igienice sunt per general satisfăcătoare, atât în celule, cât și în birourile de serviciu.

¹ Articolul 8. Prevenirea infecției HIV/SIDA în rândul militarilor: Ministerul Apărării și Ministerul Afacerilor Interne elaborează și implementează programe eficiente de prevenire a infecției HIV/SIDA prin promovarea unor comportamente responsabile și inofensive, elaborează standarde minime de cunoștințe și includ aceste programe în procesul de instruire a efectivului. (http://lex.justice.md/document_rom.php?id=1A87453F:B292311C)

Celulele

În urma monitorizării condițiilor de detenție din cele 6 celule practicabile, au fost observate următoarele:

- Aerisirea naturală a spațiilor (celulelor) și aerisirea artificială funcționează satisfăcător. Sistemului de aerisire artificială este lucrativ, însă poate fi pornit de către gardian/persoana de serviciu, din afara celulei;
- Celulele sunt iluminate natural și artificial satisfăcător, deținuții având posibilitatea chiar și să citească la ea;
- Paturile din celule sunt într-o stare bună, deținuții le este distribuită lenjerie de pat;
- Deținuții au acces la apă în celulă;
- Toaletele din celule sunt funcționale, dar sunt parțial delimitate de restul spațiului celulei.

În privința alimentației persoanelor plasate în izolator, administrația izolatorului a afirmat existența unui contract de prestări servicii cu o companie ce furnizează servicii de alimentare a persoanelor de 3 ori pe zi. Persoana deținută a confirmat că este hrănită de 3 ori pe zi.

Curtea de plimbare. Spațiul pentru plimbarea deținuților avea suprafața de aproximativ 17 m². Deținutul a declarat că îi este asigurat accesul la plimbare cel puțin o dată pe zi și nu mai puțin de o oră. Acest spațiu era acoperit de o plasă/gratii. De asemenea, Delegația a constatat că, curtea de plimbare nu posedă vreo suprafață acoperită în vederea posibilității plimbării la aer liber a deținuților/reținuților și pe timp de ploaie/ninsoare.

Baia se poziționează chiar în apropierea intrării la curtea de plimbări. Condițiile în general erau satisfăcătoare însă jetul pentru apă a dușului era defect. Fiind amplasată la ieșirea din încăpere Delegația presupune că efectuarea dușului în sezonul rece este problematică

CONSTATĂRI:

1. În cadrul vizitei plângeri referitor la abuzuri din partea angajaților izolatorului nu au parvenit;
2. Izolatorul nu deține sau nu a fost prezentat Delegației un registru al incidentelor în cadrul izolatorului. Cu toate că, în Anexa 15 al Ordinului 223 al MAI din 2012 este indicată Schema-model de calculare a acțiunilor în caz de incidente și în situații excepționale;
3. În unele cazuri audierea persoanelor începe fără prezența avocatului sau audierile au loc și după plecarea avocatului;
4. Intrevederile/audierile au loc într-un cabinet separat din interiorul izolatorului, cabinet special destinat acestor activități procesuale;
5. Examinarea medicală a reținuților/deținuților se realizează în cabinetul amplasat în sediul Izolatorului; respectiv, poate fi prezentă o practică abuzivă de plasare în izolator medical în abseța maladiilor infecțioase;
6. Medicamentele sunt păstrate în condiții nesigure, cu acces la ele a persoanelor neautorizate, inclusiv distribuire neconformă fără examinare prealabilă a personalului medical;
7. Există practica în cadrul izolatorului de examinare medicală a reținuților după câteva ore de la sosirea în izolator sau chiar examinarea medicală în a 2-a zi după sosirea în izolator;
8. Persoanele deținute au declarat că au avut posibilitatea, și reprezentanții inspectoratului au oferit această posibilitate, de a contacta/suna gratuit o rudă sau alte persoane apropiate;
9. Din discuțiile purtate de Delegație cu persoana deținută în izolator, aceasta a declarat că i s-au explicat drepturile, însă nu a primit de la persoana care l-a reținut informație în scris despre drepturile de care dispune prin art. 64 din Cod. de proc. penală, inclusiv dreptul de a tăcea și de a nu mărturisi împotriva sa;

10. Nu a fost constatată/identificată în cadrul izolatorului/inspectoratului o procedură/mecanism clar care se aplică în cazul plângerilor confidențiale adresate procurorilor, Avocatului Poporului, asociațiilor obștești privind rele tratamente/alegații la tortură pretinse a fi suferite în izolat sau din momentul reținerii a persoanelor;
11. Ca rezultat a examinării de către Delegație s-a constatat că în Registrul de scoatere din celulă nu este indicat la ce oră și motivul de escortare a persoanei din celulă;
12. Aerisirea naturală a spațiilor (celulelor) și aerisirea artificială funcționează satisfăcător. Sistemului de aerisire artificială este lucrativ, însă poate fi pornit de către gardian/persoana de serviciu, din afara celulei;
13. Celulele sunt iluminate natural și artificial satisfăcător, deținuții având posibilitatea chiar și să citească la ea;
14. Paturile din celule sunt într-o stare bună, deținuții le este distribuită lenjerie de pat;
15. Deținuții au acces la apă în celulă;
16. Toaletele din celule sunt funcționale, dar sunt parțial delimitate de restul spațiului a celule;
17. Persoanelor deținute i se respectă regimul de hrană/alimentație de 3 ori pe zi;
18. Spațiul pentru plimbarea deținuților avea suprafața de aproximativ 17 m². Deținutul a declarat că îi este asigurat accesul la plimbare cel puțin o dată pe zi și nu mai puțin de o oră. Acest spațiu era acoperit de o plasă/gratii. De asemenea, Delegația a constatat că, curtea de plimbare nu posedă vreo suprafață acoperită în vederea posibilității plimbării la aer liber a deținuților/reținuților și pe timp de ploaie/ninsoare.

RECOMANDĂRI

**Ministerului Afacerilor Interne (MAI),
Inspectoratului General de Poliție (IGP),
Inspectoratului de Poliție Cahul:**

1. Informarea colaboratorilor despre activitatea și atribuțiile Consiliului pentru Prevenire a Torturii;
2. Respectarea normelor legale/ordinelor MAI/regulamentelor interne privind examinarea medicală completă a persoanelor parvenite în izolat. În special, asigurarea fără întârziere accesului persoanelor reținute la un doctor/examinarea medicală;
3. Identificarea a unor proceduri/mecanisme clare în cadrul izolatorului/Inspectoratului de Poliție Cahul privind plângerile confidențiale adresate de către deținuți procurorilor, Avocatului Poporului, asociațiilor obștești privind rele tratamente/alegații la tortură pretinse a fi suferite în izolat sau din momentul reținerii a persoanelor;
4. Excluderea categorică a pacticilor de audiere a persoanei reținute doar în prezența ofițerului de urmărire penală, fără asistarea avocatului solicitat sau a celui din oficiu;
5. Asigurarea persoanelor reținute/deținute cu informații în scris reținut despre drepturile de care dispune prin art. 64 din Cod. de proc. Penală, inclusiv dreptul de a tăcea și de a nu mărturisi împotriva sa. Precum și explicarea drepturilor și obligațiile acestora, inclusiv pe perioada deținerii în izolat;
6. Asigurarea securității datelor personale cu caracter medical și a examinării medicale a reținuților/deținuților în condiții confidențiale la intrare și la ieșire din IDP;
7. Asigurarea păstrării medicamentelor în condiții adecvate cu excluderea accesului la distribuție a persoanelor neautorizate;
8. Asigurarea informării efectivului IDP despre prevederile Instrucțiunii metodice cu privire la intervenția Poliției în prevenirea și controlul infecției HIV în mediul grupurilor cu risc sporit de infectare, aprobată prin Ordinul IGP nr.54 din 27 martie 2015, inclusiv căile de transmitere a maladiilor infecțioase și măsurile universale de precauție;

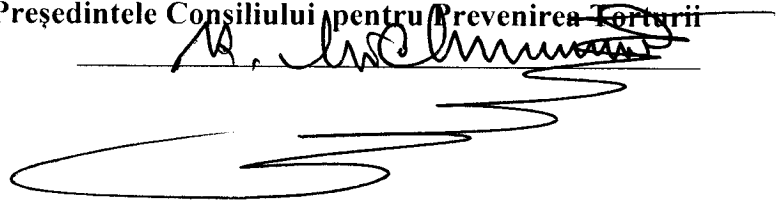
9. Completarea la timp și cu acuratețe a Registrului de scoatere din celulă a persoanelor deținute în izolator, inclusiv și indicarea la ce oră este scoasă persoana din celulă și datele de reîntoarcere a acesteia după caz în celulă;
10. Delimitarea totală, de la podea până la tavan, a toaletelor din celule;
11. Identificarea soluțiilor privind posibilitatea amenajării unui acoperiș de protecție și a unor scaune sau bănci pe timp de ploaie/ninsori a persoanelor deținute în izolator, în siguranță;

Data aprobării raportului

17 mai 2017

Prin prezenta semnătură, confirmăm că acest raport a fost elaborat și aprobat prin consens de către toți membrii Consiliului pentru Prevenire a Torturii

Mihail COTOROBAL,
Președintele Consiliului pentru Prevenirea Torturii

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'M. Cotorobai', is written over a horizontal line. Below the signature, there is a large, stylized, wavy scribble that extends across the width of the signature area.